

CENTRUL PENTRU DREPTURILE OMULUI DIN MOLDOVA

ЦЕНТР ПО ПРАВАМ
ЧЕЛОВЕКА В
МОЛДОВЕ

THE CENTER FOR
HUMAN RIGHTS
OF MOLDOVA

MD-2012, Moldova, Chișinău,
str. Sfântul Tării, 16

Tel: 234 – 800; Fax: 225 – 442
E-mail: cpdom@mdl.net

23-05-2014 nr. 01-11/4

la nr. _____ din _____

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

La Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova s-a adresat tutorele unei minore, elevă la liceul – internat ”Ciprian Porumbescu”, invocând lezarea dreptului la protecție socială a acesteia.

În opinia petiționarei lezarea dreptului la protecție socială a copilului aflat sub tutelă constă în neacordarea prestațiilor sociale prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 870 din 28.07.2004 despre aprobarea Normelor provizorii de cheltuieli în bani pentru elevii (studenții) orfani și cei aflați sub tutelă/curatelă din școlile profesionale și de meserii, instituțiile de învățământ mediu de specialitate și superior, școlile de tip internat și casele de copii, copiii orfani.

Imposibilitatea beneficierei de aceste prestații este generată de faptul că minora își face studiile la un liceu-internat și nu la școală de tip internat, așa cum este stipulat în Hotărârea Guvernului nominalizată.

Avocatul parlamentar a considerat acest caz relevant în contextul identificării unei probleme sistemice. Or, în asemenea condiții se atestă un tratament diferențiat a copiilor orfani și celor aflați sub tutelă/curatelă, care-și fac studiile în licee-internat, în raport cu copiii care au același statut și studiază în alte instituții de învățământ de tip internat (școli de tip internat).

Astfel, întru elucidarea circumstanțelor cazului s-a solicitat intervenția mai multor autorități publice competente, inclusiv Ministerului Culturii (în a cărei subordine se află Liceul-internat „Ciprian Porumbescu”), Ministerului Educației și Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Din considerentul existenței neclarităților în aplicarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 870 Ministerul Finanțelor a intervenit către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei pentru a clarifica situația.

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, la rîndul său, a susținut că minora își face studiile în treapta de învățământ preuniversitar (liceal), de aceea nu poate beneficia de normele de cheltuieli vizate.

Din motiv că problema a rămas nesoluționată, la 26.03.2014 Centrul pentru Drepturile Omului a organizat o ședință de lucru, la care au participat reprezentanți ai Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Educației și Ministerului Culturii. În cadrul ședinței s-a stabilit faptul că problema invocată a apărut din cauza imperfecțiunii normei legale.

În titlul și textul Hotărîrii Guvernului nr. 870 din 28.07.2004 este utilizată noțiunea „școli de tip internat”, iar la pct.1 din Notă - sintagma „instituții de învățământ de tip internat”, dar fără a se oferi o definiție clară a acestora, ceea ce permite interpretări diferite.

Potrivit art. 26 al Convenției cu privire la drepturile copilului: „Statele părți recunosc dreptul *oricărui* copil de a beneficia de asistența socială, inclusiv de asigurări sociale, și vor lua măsuri pentru asigurarea exercitării depline a acestui drept în conformitate cu legislația lor națională.

La acordarea indemnizațiilor prevăzute de lege se va ține seama, când este cazul, de resursele și situația copilului și ale persoanelor responsabile de întreținerea sa, precum și de orice alte împrejurări care au legătura cu cererea de acordare a indemnizațiilor, înaintată de copil sau în numele său”. Reieșind din cele menționate considerăm inechitabil și ilegal a stabili prestațiile sociale în dependență de tipul instituției în care își face studiile elevul orfan sau rămas temporar fără ocrotire părintească.

La nivel național, Constituția Republicii Moldova statuează în art.47 că statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare... Iar conform art. 49 din Legea Supremă, toate preocupările privind întreținerea, instruirea și educația copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotirea părinților revin statului și societății.

De asemenea, art. 10 alin.(3) al Legii nr. 338-XIII din 15.12.1994 privind drepturile copilului prevede că copiii orfani și copiii rămași fără îngrijire părintească au dreptul la instruire și la întreținere gratuite în toate instituțiile de învățământ.

Prin urmare, considerînd că discriminarea constituie ” tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decît tratarea altei persoane într-o situație comparabilă¹”, avocatul parlamentar opinează că în cazul dat există o prezumție serioasă de discriminare a minorei prin neasigurarea egalității de șanse la acordarea prestațiilor sociale stabilite de legislația în vigoare.

Este de menționat că Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a elaborat un proiect² de Hotărîre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru elevii (studenții) rămași temporar fără ocrotire părintească și rămași fără ocrotire părintească din instituțiile de învățământ secundar profesional, mediu de specialitate și superior, școlile de tip internat și a cuantumului acestor indemnizații, menit să susțină copiii rămași temporar fără ocrotire părintească în vederea continuării studiilor. Astfel și în proiectul care a fost propus spre avizare s-au regăsit formulări identice celor din Hotărîrea Guvernului nr. 870 din 28.07.2004.

Avînd în vedere problema identificată în procesul de examinare a cazului menționat, Centrul pentru Drepturile Omului, în opinia formulată pe marginea proiectului respectiv, a atenționat asupra problemei sesizate care, ar putea genera în continuare neclarități în aplicare, dar și situații discriminatorii.

În particular, s-a propus ca în denumirea actului normativ și ulterior în text să fie incluse toate tipurile de instituții de învățământ, în care pot studia sau studiază copiii

¹ Articolul 2 al Legii nr. 121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității

² <http://www.mpsfc.gov.md/md/transparenta/>;

rămași temporar fără ocrotire părintească și copiii rămași fără ocrotire părintească pentru a nu lăsa loc pentru interpretare abuzivă și a nu crea confuzii referitor la aplicarea normelor respective. Aceste propuneri rămân în continuare actuale și le considerăm imperios necesare atât pentru asigurarea respectării principiului nediscriminării prevăzut în art. 16 din Constituția Republicii Moldova, inclusiv art. 4 al Legii nr. 140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, cât și respectării prevederilor art.3 și 19 din Legea privind actele legislative nr.780 din 27.12.2001, în aspect de precizie și exprimare corectă, concisă și fără echivoc a ideii.

Din considerentele expuse și avînd în vedere că proiectul de lege privind completarea Legii nr. 140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți³ se află în procedurile de lucru ale Parlamentului (înregistrat de Secretariatul Parlamentului la 16.04.2014), realizînd sarcina de contribuire la perfecționarea legislației în domeniul drepturilor omului, propunem substituirea sintagmei ”școli de tip internat” cu sintagma ”instituții de tip internat” .

Cu înalte considerațiuni,

*Anatolie MUNTEANU,
Directorul Centrului pentru Drepturile Omului*

*Dlul Igor CORMAN,
Președintele Parlamentului*

Ex . Svetlana Rusu , tel: 234-800

³ <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2262/language/en-US/Default.aspx>;